

DAGENS NYHETER.

LÖRDAG 30 MAJ 2015 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 35 KRONOR

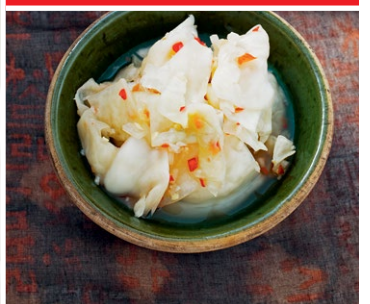
Lördagsmagasinet

Bakom leendet. Tina Nordström väljer att bara visa sin glada sida. Lördag 8-13

Foto: All Over Press, Stefan Wettainen

Mors dag. Grundaren Anna Jarvis kom att avsky hur dagen firas. Lördag 14-15

Hett. Jens Linder guidar till det koreanska köket. Lördag 25-29

Motor. Klassiker som är lätt att förälska sig i. Nyheter 30-31

Tv-kocken Tina Nordström har just släppt sin tionde kokbok.

Foto: Anders Hansson

De osynliga

Ministern vill skärpa lagen för att stoppa fusket

● Arbetsmarknadsminister **Ylva Johansson** efter DN:s serie om villkoren för migrantarbetare: "Det är oacceptabelt"

– Det är fruktansvärt, säger arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S) om utnyttjandet av migrantarbetare som Dagens Nyheter berättat om i en serie artiklar.

Hon tror att många svenskar är omedvetna om problemet.

– Man vill liksom inte tro att det kan vara så här illa här hos oss, mitt ibland oss, säger hon.

Men ministern har få svar på hur

regeringen ska kunna tackla problemet. Hon säger att det fortfarande finns en ambition att skärpa lagstiftningen så att arbetsgivarnas utlovade arbetsvillkor ska bli juridiskt bindande.

Hon vill också föra upp frågan på EU-nivå och har i september bjudit in tio ministerkolleger för att diskutera problemet med att migranter utnyttjas. **Nyheter 8-9**

Foto: Roger Turesson

Ylva Johansson (S) läser DN.

Ukraina

Spåren av Sovjet ska sopas bort

Gamla kommunistymboler förbjuds när spåren av Sovjettiden nu ska sopas bort i Ukraina.

Det blir olagligt att "förneka Sovjetregimens brottsliga karaktär", att spela den sovjetiska nationalhymnen eller att visa hammaren och skäran. Den gamla Moskvavänliga regimens män rensas ut.

55 städer ska få nya namn liksom oräkneliga gator och torg i hela landet. Men många som varken är kommunister eller Moskvastyrda anser att Kiev går för långt med den nya lagen.

Världen 18-19

Foto: AFP

Lenin målad i ukrainska färger.

Nyheter

Trycket ökar på Löfven att agera mer politiskt.

DN:s Ewa Stenberg på S-kongressen. **Nyheter 10**

Ekonomi

Lysande tider för nöjesparker

Efter flera år med vikande besöks-siffror vände Liseberg förra året siffrorna – 3,1 miljoner besökte nöjesparken i Göteborg. Övriga nöjesparker i landet ser också en uppåtgående trend. **Ekonomi 24**

Foto: TT

Gröna Lunds attraktioner attraherar.

DN granskar. #deosynliga

Detta har hänt.

DAG 1

● Sveriges nya underklass lever mitt bland oss – men i en parallell värld. En slavliknande tillvaro där lagar som skyddar oss andra inte gäller. Första delen i serien handlade bland annat om Abir, Bhola, Pape och Mouhammed: fattiga människor som saknar flyktingskäl men som kämpar för ett dragligt liv i samhällets botten-skikt.

DAG 2

● Mongoliska kvinnor är en växande grupp i botten-skiktet av Stockholms arbetsmarknad. De uthärdar usla löner, hot och övergrepp i jakten på ett dragligt liv. Sex är ofta ett underförstått villkor för många som vill arbeta.

MINISTERN: SOM ETT SLAG I MAGEN

Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S) säger att hon blir förbannad och förtvivlad när hon läser om utnyttjandet av migrantarbetare i Sverige.

I opposition anklagade hon regeringen för passivitet i frågan. Som minister är hon mer osäker på vad som kan göras.

● Sara från Mongoliet som tvingas till sex av chefen på kemtvätten. Abir från Marocko som lastar bröd för 19 kronor i timmen på Årsta partihallar och sover på McDonald's. Bhola Man Jimée från Nepal som får sitt pass taget i beslag.

DN:s artikelserie sätter strålkastare på ett samhällsproblem som varit osynligt i den politiska debatten, säger arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

– Det är som ett slag i magen att läsa om hur de här människorna har det. Hur de behandlas här hos oss. Slavliknande förhållanden, som djur nästan. Fråntagna ett människovärde.

Vi träffar Ylva Johansson på hennes tjänsterum. Regeringskvarteren vid Rosenbad ligger bara några hundra meter från den McDonald's-restaurang där Abir och andra fattiga migrantarbetare tillbringar sina nätter. Den restaurang där mongoliska Suvdaa jobbar 88-timmarsveckor för en lön på 29 kronor i timmen ligger inte långt bort.

– Det här är toppen av ett isberg. Ingen vet hur stort det här är, hur många människor som lever under de här omständigheterna, hos oss. I vårt Sverige. Det är fruktansvärt, säger arbetsmarknadsministern.

Som oppositionspolitiker anklagade Ylva Johansson regeringen Reinfeldt för att vara naiv och passiv i frågan om utnyttjade migrantarbetare. Löner och villkor som arbetsgivare utlovar när Migrationsverket ska ge arbetstillstånd måste bli juridiskt bindande, krävde hon på sin blogg för knappt ett år sedan. Hon beskrev det som en av flera ändringar som snabbt kan genomföras.

Över ett halvår efter att regeringen tillträtt är det fortfarande fritt fram för arbetsgivare att i ansökan om arbetstillstånd lova att de ska ge migrantarbetare exempelvis 20 000 kronor i månadslön, men i verkligheten bara betala ut 10 000 kronor. En arbetsgivare som vill fuska med detta riskerar i princip ingenting, säger en källa på Migrationsverket till DN.

Ylva Johansson säger att hennes och rege-

ringens ambition fortfarande är att skärpa lagstiftningen: arbetsvillkoren som utlovas ska bli juridiskt bindande.

– Frågan ligger under beredning på justitiedepartementet just nu.

Arbetsmarknadsministern betonar flera gånger att invandring är något positivt och att regeringen absolut inte vill försvåra för arbetskraftsinvandring generellt.

– Det är fusk och utnyttjandet vi vill komma åt.

Ylva Johansson tror att många utnyttjade migrantarbetare inte känner till sina rättigheter och att de ibland kan vara onödigt rädda för att kräva sin rätt.

– Rädslan är delvis befogad, men också större än den kanske borde vara. Det är ju kriminellt att behandla människor på det här sättet.

Papperslösa kvinnor som utsätts för brott, som de sexutnyttjade mongolerna i vårt reportage – var ska de vända sig utan att behöva vara rädda?

– Det är svårt naturligtvis. Jag kommer inte kunna ge er alla svar. Det jag kan svara är att jag tycker att det är fruktansvärt och helt oacceptabelt och att regeringen har ett ansvar.

Föds det några tankar på åtgärder?

– Ja, det som slår mig är att flera av dem ni skriver om är EU-medborgare. Har man uppehållstillstånd i ett EU-land – där borde vi verkligen klara att hjälpa. Det är en svårare fråga om du är i Sverige utan uppehållstillstånd, därför att du har en rättslös ställning.

I New York kan papperslösa anmäla brott på en speciell polisstation utan att riskera sin egen situation. Vad tänker du kring det?

– Sådant tycker jag man ska titta på. Nu ligger det utanför mitt ansvarsområde men ja, det är en intressant tanke.

Utnyttjandet av arbetare i ett skuggsamhälle är inte ett specifikt svenskt problem, betonar Ylva Johansson: många EU-länder har den här typen av tudelat samhälle. Hon vill föra upp frå-

Så gjordes jobbet.

Granskningen

● Tusentals fattiga migrantarbetare utnyttjas i Sverige, i en skuggvärld där lagar som skyddar oss andra inte gäller. För löner under 20 kronor i timmen packar de mat, skyfflar gödsel och städdar. I reportageserien De osynliga avslöjar DN hur arbeten som bygger på hänsynslöst utnyttjande och slavliknande förhållanden numera är en integrerad del av vår samhällsekonomi.

Reportrarna & fotografen

● Under vintern och våren har reportrarna **Niklas Orrenius** och **Josefin Sköld** och fotografen **Roger Turesson** träffat över hundra utnyttjade migrantarbetare över hela landet. Gemensam nämnare för nästan alla: en enorm rädsla.

Läs mer

● Följ den fortsatta granskningen på [fokus.dn.se](#). Bloggen #deosynliga uppdateras hela tiden med extramaterial och nya uppgifter.

Tipsa DN

● Är du utnyttjad eller känner du till någon som är det? Har du sett något misstänkt på arbetsmarknaden? Tipsa DN:s reportrar på [dngranskar.dn.se](#).

gan på EU-nivå och har i september bjudit in tio ministerkolleger från EU-länder till ett möte för att diskutera just detta.

– Vi har pratat i tjuugo års tid om ett socialt Europa, men det har bara varit snack. Vad innebär det på riktigt? Det här är exempel på baksidan av den fria rörligheten. Lösningen är inte att stoppa den, men vi behöver kombinera det med schysta villkor på arbetsmarknaden.

Vad betyder "socialt Europa"?

– Att människor inte utnyttjas på den europeiska arbetsmarknaden och att de har rättvisa villkor.

Vad ska komma ut av ministermötet?

– Jag hoppas att vi gemensamt ska kunna lägga förslag till kommissionen om en handlingsplan för ett socialt Europa. Att det går från snack till verkstad, helt enkelt.

Vad bör göras konkret?

– Jag har inte svaret på den frågan, måste jag erkänna. I dag är det fackliga och ideella organisationer som hjälper de här människorna, men det är inte rimligt att hela ansvaret ligger på dem.

Varje kväll kommer hoppfulla migranter till Stockholms central som hoppas få ett arbete.

Är lösningen att de slutar komma?

– Nej, det tror jag inte. Hela idén om att lösa problem med stängda gränser är omöjlig. Tittar vi på Europa i stort är det klart att vi behöver rörlighet. Att stänga gränser vore förödande för ekonomisk utveckling i Europa och i Sverige. Det är verkligen ingen väg jag vill gå.

FN:s rapportör François Crépeau säger att svartarbetet och utnyttjandet av migranter är invävt i vårt samhälle – att européer vant sig vid att varor och tjänster är så billiga i dag.

– I Sverige kanske det finns en naivitet att det finns nästan gratisluncher och billiga tomater. Väldigt få svenskar är medvetna om det som ni visar i de här reportagen. Man vill liksom inte tro att det kan vara så här illa här hos oss, mitt bland oss. Därför är det jättebra att det lyfts fram, att det kommer upp på den politiska dagordningen.

Hur stor tror du att den här svarta sektorn är?

– Jag vet inte. Jag är bara rädd att den är mycket, mycket större än vi anar.

Om vi intervjuar dig om ett år igen. Vad har hänt då?

– Jag hoppas att vi kommit i gång med ett arbete för att åtgärda detta. Det kommer att vara svårt. Men det är ingen ursäkt för att inte ge sig på det.

[niklas.orrenius@dn.se](#)
[josefin.skold@dn.se](#)

DAG 3

● Att dela ut reklam är ett vanligt extrajobb för unga – men har också blivit fattiga migranternas sista utväg för att hålla näsan ovanför ytan. På härbärgen och hjälporganisationer söker Svensk direktreklam nya reklamutdelare bland nyanlända, som inte klagar på den låga lönen.

DAG 4

● Två av Stockholms stormarknader, Ica Maxi i Nacka och Ica Maxi i Solna, städas av ett företag som anlitar lågbetalda migranter från Mongoliet. Flera av dem berättar att de arbetar sju dagar i veckan och får ut mellan 7 000 och 8 000 kronor per månad – hälften av vad vanliga städare skulle tjäna för samma arbetsinsats.

● Dagens Nyheters fyra första delar i granskningen publicerades den 23, 25, 27 och 28 maj.

"Det är jättebra att problemet lyfts fram, att det kommer upp på den politiska dagordningen", kommenterar arbetsmarknadsminister Ylva Johansson DN:s granskning. Foto: Roger Turesson

Starka reaktioner på granskningen

I likhet med tiggeriet ducker politikerna för problemet, man vågar inte ta fighten med facket. Man måste helt enkelt införa en lagstadgad minimilön, så de som utnyttjar utsatta människor kan ställas inför rätta och tas av banan".
Per Rogell, läsare i mejl.

Vad vi ser är en exploatering som inte stannar vid det ekonomiska. Här finns också ett förnedringselement som bara tycks tillta ju längre ner i samhällshierarkin vi kommer.
Roland Paulsen, författare och doktor i sociologi, i DN kultur.

Lysande artikel om livet i skuggan. Jag har varit där. Inte en krona, inte ett papper, inte en vän. Man är sin smärta.

Theodor Kallifatides, författare, på Twitter.

Vi, du och jag, måste börja ta ansvar, reagera och agera. Vi får inte låta Abir, Bhola, Sara, Suvada och Yisun betala priset för att vi inte vill betala och därigenom indirekt håller i den piska som bildligt talat viner över deras ryggar.
Bengt-Urban Fransson, politisk chefredaktör, Piteå-tidningen.

Reportagen synliggör ett dystopiskt parallellsamhälle som det nästan är svårt att ta in att det existerar.
Vesna Prekopic, ledarskribent, Dagens Arena.

#deosynliga är ett av de viktigaste reportagen på länge. Det handlar om mänskliga rättigheter.

Thomas Eriksson, arbetar för FN:s utvecklingsprogram UNDP i Mongoliet, på Twitter.

Som Orrenius och Sköld visat leder de buskiga vägrenarna på den svenska arbetsmarknaden som ekomigranterna hänvisas till rakt in i ett B-samhälle osynligt i bemärkelsen att vi som bränner på i huvudfilerna på A-samhällets motorväg än så länge kan välja att blunda för det.
Johan Wirfält, chef för Forum/Debatt på Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm, på Facebook.

Läs DNS reportage "De osynliga".
Petter, artist, på Twitter.

Jag blir jätteglad att så många har läst och att de bryr sig om min situation. Är det någon som vill ge mig jobb?

Svetsaren Abir, var med i första reportaget, i samtal med reporterna.